

VILÁGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

MINDENT A GYŐZELEMÉRT!

49. SZÁM

Lemondott a dolgozókra lövő Rădescu miniszterelnök

Visinszki helyettes külügyi népbiztos látogatása Mihály királynál

BUKAREST, március 1. (Munkatársunk telefonjelentése.) Szerdán a déli órákban az Országos Demokrata Arcvonal miniszterei közös kihallgatáson jelentek meg Mihály királynál. Az audiencia után Andrej Januarevics Visinszki szovjet külügyi népbiztoshelyettes tett látogatást a királynál.

Délután folyamán ismeretessé vált, hogy Rădescu tábornok, miniszterelnök lemondott. A hivatalos közlemény, amit a rádióba is beolvastak, a következőképpen hangzik: „Rădescu tábornok, a minisztertanács elnöke, benyújtotta a kormány lemondását, amit a király elfogadott. A király nyomban ezután megkezdette az új kormány megalakítására irányuló tárgyalásait.“

A londoni rádió egyik híradásában, kommentálva a Rădescu-kormány lemondását, megállapította, hogy Rădescu kommunista minisztertanácsainak kivánságára mondott le.

Mihály király szerda délután folyamán a pártok vezetőit fogadta. Először Lucrețiu Pătrășcanu (Kommunista Párt) jelent meg a királynál, majd utána Titel Petrescu (Szociáldemokrata Párt). Ezután a következőket fogadta a király: Barbu Știrbey, I. C. Brătianu, Iuliu Maniu és Gheorghe Tătărescu. A pártok vezetői kifejtették a király előtt véleményüket a kormányválság megoldásáról.

A bukaresti gyárak szirénái bucsuztatták a munkáshalottakat

BUKAREST, március 1. A fővárosban kissé elcsendesedett a hangulat, de olyan várakozási időszak következett, amely nem tarthat sokáig. A következő 48 órában olyan eseményeket várnak, amelyek az immár nyitlnak mondható kormányváltás megoldására vezetnek és kielégítik az Országos Demokrata Arcvonal köré tömörült erők együttes követelését, vagyis a fasiszmus végleges felszámolását és az ország igazi demokratizálását.

Szerdán délután 2 órakor a fővárosban az összes gyárak és üzemek szirénái megszólaltak, mintegy utolsó bucsuzóul azoknak a tiszteletére, akik

a királyi palota előtti téren áldozatul estek a Rădescu tábornok parancsára megnyitott sortűznek.

A bukaresti demokrata sajtó kiemelkedő helyen közli a moszkvai rádió híradását a Bukarestben és más városokban lezajlott terrorcselekményekről. Feltűnő szedéssel idézik a moszkvai rádió következő megállapítását: „Ezeknek a bűncselekményeknek a szervezője Rădescu tábornok és klikkje, amelynek élén Maniu áll. Ezek bűnös tettükkel megsemmisítik az augusztus 23-i aktsut, amely Romániának új életlehetőséget nyitott az Egyesült Nemzetek keretében.“

A moszkvai rádió közölte különben, hogy az Országos Demokrata Arcvonal tiltakozást jelentett be táviratilag a királynál s azt kívánta, hogy a király is foglaljon állást Rădescu és Maniu fasiszta klikkjének türelmetlen intézkedéseivel szemben. „A Rădescu-kormány azonnal le kell mondania, mert képtelen eleget tenni a nép követeléseinek“ — idézte a moszkvai rádió, majd így folytatta: „Felhívjuk a békés lakosságot, fokozza erőfeszítéseit Rădescu eltávolítására és olyan demokrata kormányt állítson az ország élére, amely Romániát az Egyesült Nemzetek sorába vezetheti!“

A 2. fehérorosz arcvonal csapatai elfoglalták Neustettint

MOSZKVA, március 1. (Rádió.) A szovjet tudósító iroda február 28-iki hadijelentése kivonatolva a következőképpen hangzik: Csapatunk Königsbergiől délre tovább szűkítették az ellenség körülfári kötelekkel körül a gyűrűt, több helységet foglalva el. A második fehérorosz arcvonal csapatai elfoglalták Neustettin erődvárosát több mint ötven községgel együtt.

Boroszlóban tovább tart a körülfári ellenséges védőörség felmorzsolása. Támadásaink során elfoglaltuk Boroszló egyik külvárosát és a város belsejében tíz háztömböt.

A többi arcvonalakon felderítő tevékenység és járőrharc folyt. Az elmúlt nap folyamán 29 ellenséges páncélost és 6 repülőgépet semmisítettünk meg.

Moszkvából érkező hírek szerint Rokoszovszki tábornagy csapatai tovább törtek előre Bublitzból, erről azonban hivatalos helyen mindeddig nem adtak ki jelentést.

Köln védelmi övezetében folynak a harcok

Hatvanezer német foglyot ejtettek februárban az angolszászok

LONDON, március 1. (Rádió) Eisenhower tábornagy főhadiszállásáról jelentik: Az első amerikai hadsereg csapatai tovább törnek előre Köln irányába s jelenleg már csak tíz kilométerre állanak a várostól. Az amerikai tüzérség erős tűz alatt tartja a várost. A harcok jelenleg a város külső védelmi peremén folynak. Csapatunk ugyancsak erősen megközelítették München-Gladbachot és Düsseldorfot is.

Erős bombázókötelek Köln, München-Gladbachot és Düsseldorfot, valamint az odavezető utakat árasztották el bombákkal. A kilencedik amerikai hadsereg támadásáról még mindig nem érkezett semmi hír, mivel ennek a hadseregnek az arc-

vonalan folyó hadműveletekre katonai titoktartást rendeltek el. Egy londoni jelentés azonban megállapítja, hogy a 9. amerikai hadsereg pompás ütemű támadását semmi sem tudja feltartóztatni. Az első és harmadik amerikai hadsereg csapatai mintegy négyezer foglyot ejtettek. Ugyancsak négyezer német katonát fogott el a kilencedik amerikai had-

sereg is. Az angolszász csapatok a nyugati arcvonalon február hónapban összesen hatvanezer német katonát és tisztelet ejtettek fogságba.

Az első kanadai hadsereg csapatai Calcar elfoglalása után újabb három kilométerrel nyomultak előre s jelenleg mintegy harminc kilométeres arcvonalon tartják a Rajna dél partját.

Berlint mindennap támadják a szövetséges repülők

Február 20-a óta minden nap erős Moszkvából kötelek támadják Berlint. Az elmúlt éjszaka újabb nagy támadás volt a német főváros ellen. Más nagy kötelek a gelsenkircheni olajtelepeket támadták. Nagy vadászgép-kötelek a közlekedési ut-

vonalak ellen intéztek támadásokat. Olaszországból felszálló vadászgépek osztriai vasutvonalakat támadtak. Tegnap érte a háború folyamán a legnagyobb támadás a brenneri vasutvonalat.

Mussolini követének jelentése a berlini helyzetről

A Reuter-hírhírnökség a „Suisse“ című svájci lap jelentése alapján közli, hogy olasz partizánok elfogták Filippo Anfusonak, Mussolini berlini követének titkos jelentését s ez betekintést nyújt a Berlinben fennálló válságos helyzetről.

A berlini helyzet annyira tragikus, a lakosság annyira meg van törve testileg és lelkileg — mondja a jelentés —, hogy könnyen lázadás törhet ki. A tőzsde rettenetes válsága következtében az értékpapírok elértéktelenedtek és a pénz teljességgel elveszítette az értékét. Nagyon sok katoná megszökik a hadseregből, a haditörvényszékek naponta százával ítélik el a katonaszökevényeket.“ Befejezésül Anfušo közli, hogy a németek ereje óráról-órára csökken.

Hitler parancsára le- tartóztatták Guderian vezérezredest

NEWYORK, március 1. (Rádió.) A „New-York Tribune“ stockholmi tudósítója jelenti, hogy Guderian vezérezredes, vezérkari főnököt le tartóztatták. A hír szerint Guderian Hitler és Himmler előtt kijelentette, hogy az ellenállás folytatása örültség. „A németek közül sokan kérdezik — jelentette ki Guderian —, hogy mikor következik már be a világra kürtölt nagy német ellentámadás.“ Guderian le tartóztatása a német hadsereg soraiban feltűnő idegességet keltett.

A Szovjetunióba utazik Churchill miniszterelnök felesége

Londonból jelentik: Lady Churchill, a brit miniszterelnök hitvese a tavasz folyamán a Vörös Kereszt és Vörös Félhold intézményeinek meghívására a Szovjetunióba látogat.

Megoldották a jugoszláv régénstanács kérdését

BELGRÁD, március 1. (Reuter) A jugoszláv fővárosból érkezett hírek szerint a jugoszláv régénstanács kérdését megoldották és az eredményekről értesítették Péter királyt. Amint a régénstanács összeállítását nyilvánosságra hozzák, Subasic miniszterelnök nyomban lemond s átadja helyét annak, akit erre a régénstanács kijelöl.

Éhségstrájkot kezdtek az Ellasz-partizánok

Athénből jelentik: Több mint háromezer foglyot, nagyrészt EAM-partizánok, egy Athén melletti gyűjtőtáborban éhségstrájkot tartanak a görög kormány és az EAM között létrejött megállapodás megszegése miatt. A megállapodások ugyanis előírják a politikai foglyok szabadonbocsátását. Az éhségstrájk már öt nap óta tart.

Az Ellaszhoz tartozó lapok nyílt levelet közöltek a szövetségesek képviselőihez és az egész világ demokratikus közvéleményéhez. A levélben kihangsúlyozzák, hogy a görög hatóságok megszegik a megállapodásokat, lasizta módszereket alkalmaznak, ellenszegülve a szövetséges hatalmak háborújának törekvéseivel és a krmi konferencia határozatainak szellemével. Az EAM-mal együttműködők tömeges le tartóztatása most is folyik. Az utóbbi napokban ötvenöt személyt tartóztattak le, akik egyveresen vettek részt a harcokban. Ezek között öt nő is volt.

HIREK

Földosztás Szamosfalván

Vaida-Voerod szolnokdobokai birtoka a román parasztok kezére jutott

KOLOZSVÁR, március 1. Szerdán Szamosfalván is megkezdtek a földosztást. A Magyar Népi Szövetség és az Ekések Frontja földosztó bizottságokat alakított s 56 családnak egy-egy hold földet osztott ki. Elsősorban azok jöttek tekintetbe, akik a fronton harcoltak a fasiszmus ellen. Másodsorban a hadlövészeknek jutottak földet. A földosztás csütörtökön és pénteken tovább folyik.

Désl telefonjelentés arról számol be, hogy Szolnok-Doboka megyében is megkezdtek a földosztást. Alpárét és Iklód községében a nép két ellensége, a háborús bűnösnek minősített Vaida-Voerod Sándor volt román minisztereinek és egy Fehérvary nevű nagybirtokos földjét osztották szét a földművesek között.

Az újságírók szakszervezetének közlése. A kolozsvári hivatalos újságírók szakszervezetének Tisztogató Bizottsága legutóbb Somlyai László hirlapíró multiban kifejtett tevékenységét vizsgálta meg. Nevezetesen hivatásának gyakorlására jogosítottnak nyilvánította. Az újságírók szakszervezete hétfőn délután 5 órakor Jókai-utcai helyiségében választmányi ülést tart. Kéri a vezetőségi és a választmányi tagok pontos megjelenését.

A Vízművek igazgatóságának közlése. A kolozsvári Vízművek igazgatósága közli, hogy a sétányi tavon lévő jég kifermelhető. Az árajánlatokat sürgősen közölnék az igazgatósággal. (Bem-utca 2.)

Különbözeti és magánvizsgák a tanítóképző intézetben. A kolozsvári állami koedukációs tanítóképző intézetben március 1-7 között különbözeti és magánvizsgák lesznek. A vizsgákra mielőbb jelentkezzenek. Március 2-7 között az alsó tagozat különbözeti és magánvizsgáját, 5-6-án az V. és VI-ik osztályosok vizsgáját, 7-8-án a VII. és VIII. osztályosok vizsgáját és 16-án képesítő vizsgákat tartanak. Képesítő vizsgára március 14-ig kell jelentkezni. Felsőtagozati vizsgákra azok jelentkezhetnek, akik két évi tanítói gyakorlatot rendelkeznek és legalább egy tantályomat hallgattak. Két osztályról csak az tehet vizsgát, aki egy alacsonyabb osztály vizsgáját legalább jó osztályzattal tette le.

Az Ipartestület tagjai lehetnek a képesítés nélküli iparüzők is. Kolozsvár város főispánja engedélyezte, hogy mindazok, akik képesítéshez nem költött ipart folytatnak — a kereskedők, szállítmányozók és fuvarosok kivételével — önkéntes tagjai lehessenek az Ipartestületnek. Tagok lehetnek tehát általában a szakmai szervezeten kívül álló iparüzők, így a korcsmárosok, kifőzdek, kávémérők, a különböző vegyicikket előállító cégek, lavágógéptulajdonosok, seprükölők is. Az Ipartestületbe lépő iparosok a többi taggal azonos kötelezettségeket vállalnak és belépési nyilatkozatot írnak alá.

Vita a fodrászüzletek zárórája körül. Tegnap közöltük, hogy a fodrászüzletek zárórája módosul. A változásra vonatkozó hírt a fodrászmunkások juttatták hozzánk és nem a fodrászmesterek, mint ahogyan tévesen közöltük. Egyébként az új záróra körül még vita folyik s ebben a kérdésben még nem döntött az elsőfokú iparhatóság. A fodrászüzletek zárórája tehát egyelőre még bizonytalan.

Munkában a Kommunista Ifjak Szövetsége

Harc a kiütéses tifusz terjedése ellen

KOLOZSVÁR, március 1. A Kommunista Ifjak Szövetségének Mócok-útján lévő székházában, az egyik teremben értekezlet folyik. A székeken vöröskeresztes vagy halálfejű jelvényel ellátott fiatal emberek és lányok ülnek. Csoportosan vagy egyenként jönnek az orvostanhallgatók a Kommunista Ifjak Szövetségének felhívására, hogy résztvegyenek a harcban a tifuszveszedelem ellen.

— Meg kell előzünk a betegséget, mert magát a kórt már nehezebb legyűrnünk. Gyógyszer nem nagyon áll rendelkezésünkre — mondja a mozgalmat vezető medikus.

— A betegség csiráit hordozó tetveket kell kiirtanunk — magyarázza. — Ezért mindenkinek, aki városunkba jön, ellenőrzésen kell átesnie. A városi közegészségügyi hivatal fertőtlenítőt létesített a vasuti

fürdőben. Ide kapnak beosztást a Kommunista Ifjak Szövetségének felhívására megmozdult orvostanhallgatók.

A felvilágosításokból kiderül, hogy a Kolozsvárra érkező utasokat az állomásom szolgálatot teljesítő néprendőr a vasuti fürdőbe "hívja meg". Ott, amennyiben ez szükséges, az utas megfürdik, ruháját pedig az alatt fértőtlenítik.

— Mit szólnak mindehhez az utasok? — kérdi az egyik orvostanhallgató.

— Az egyén szempontja a közösséggel szemben elenyészik — válaszolja tökéletes tudományos és közösségi szellemben az előadó

Mindenki megkapta beosztását, az értekezlet feloszlik. A távozó orvostnövendékek arcán az orvos hivatásának tudata tükröződik vissza.

Nem minden utas örül a fürdőnek...

A vasuti fürdő kis irodájában vagyunk.

— De doktor ur kérem, becsület-szavamra, én rendszeresen szoktam fürödni. Most is, ha hazamegyek, ez lesz az első dolgom! — szabódik az egyik utas.

A „doktor ur“-nak szólított orvostanhallgató elmosolyodik. Vajjon az előlegezett címért, vagy, mert kételkedik? Ki tudja? Mindenesetre megmagyarázza a méltatlankodó utasnak, hogy saját érdekében is meg kell fürödni és a forró fürdő amúgy is jó az utazás után.

— Egyébként — teszi hozzá —, ha ön ugyis olyan sokat fürdik, ez az egy se nem oszt, se nem szoroz önnél!

Egy másik utas az ellen tiltakozik, hogy ruháját betegyek a gözkamrába. Megmagyarázzák neki, hogy a ruhájának nem lesz semmi baja, a tetveket viszont ez az eljárás holtbiztosan elintézi. Megnyugodva mászik vissza a medencébe, ahol orosz és román katonák lubickolnak. Betértek egy kis fertőtlenítésre.

Fáraó kései sötétbőrű unokáit tereli be a néprendőr. Először a gyereket itélik fürösztésre a vizsgalat eredményeként.

— Jáj de nagy ségyent hoztál rám — sápítok az anyja, de őt is megvizsgálják és meg kell fürödni.

Nem mindenki tiltakozik a fertőtlenítés ellen. A többség önként veti magát alá a hatóság rendelkezésének, mert tudja, hogy a tetűvel a betegség csiráját hurcolhatja be otthonába.

Valahányszor egy-egy vonat befut, az utasok előbb átesnek az egészségügyi készütségek ellenőrzésén, csak azután léphetnek ki a kolozsvári utcára.

A kommunista ifjak örökdnék... Szervezetük feladata az ifjúság szellemének egészségére vigyázni. De különböző életpályákon lévő tagjai bármikor készen állanak arra is, hogy jövőndő hivatásuk tudatában a közösségért dolgozzanak.

László György

A Kommunista Párt sajtó- és propagandaosztályának kiadásában megjelent

Sztalin: A leninizmus alapjai

Ára 5 P Szervezetek részére tömeges vásárlásnál kedvezményes ár a KRP székházában: Bartha Miklós-utca 13., II. emelet

A Munkakamara saját hatáskörébe kívánja átvenni a tanoncügyeket

Tehetségkutató Intézet létesül Kolozsváron

KOLOZSVÁR, március 1. Mint ismeretes, Kolozs vármegye főispánja a Munkakamara élére időközi bizottságot nevezett ki, amelynek tagjai: Timofi Gheorghe, Lengyel Sámuel, Léb Albert, Fiedler Zoltán, Valianu Emil, Tuka László és Benedek János. Az időközi bizottság a napokban tartotta beiktató gyűlését. A gyűlésen megjelentek a Munkaügyi Felügyelőség részéről Bíró Tibor dr. ipari munkaügyi felügyelő és a Munkakamara részéről Ladányi László dr., Zombori László dr. és Bodóczy Károly dr. munkakamara ügyészek.

A Szakszervezeti Tanács részéről Neumann József titkár iktalta be az időközi bizottság tagjait és indítványozta, hogy elnökké Timofi Gheorghe, alelnökké pedig Lengyel Sámuel és Léb Albertet válasszák meg. A javaslatot egyhanguan elfogadták. Timofi Gheorghe elnöki minőségében megköszönte a bizalmat és kijelentette, hogy tovább fogják fejleszteni a Munkakamara intézményét a demokratikus követelményeknek megfelelően.

Ezután a titkári teendőket végzésével megbízott Zombori László dr. részletesen beszámolt a Munkakamara eddigi működéséről. Rámutatott

arra, hogy a Munkakamara, amely eddig csak az ipari munkavállalókat részesítette ingyenes jogsegélyben, a jövőben ki kell, hogy bővítsé ezt a hatáskörét minden kategóriájú munkavállalóra, a Munkakamara feladatkörébe kell, hogy tartozzék a tanoncügyek intézése és a pályaválasztási tanácsadás. Utána Bíró Tibor dr. felügyelő az Ipari Munkaügyi Felügyelőség működéséről számolt be.

Timofi Gheorghe elnök indítványára az időközi bizottság rendelttervezet kidolgozását határozta el, amelyet a főispán elé terjesztnek. E tervezetben az ingyenes jogsegélyadást kiterjesztik a gazdasági és háztartási alkalmazottakra is.

A tervezet a továbbiakban a tehetségkutató intézmény megszervezését írja elő a Munkakamara mellett, s a tanoncügyeket az Ipartestület hatásköréből a Munkakamarához utalja. Ugyancsak a Munkakamara hatáskörébe juttatják a cselédkönyvek kiadását és a cselédügyek intézését is, amit eddig a rendőség végzett. Az új rendelttervezet értelmében a Munkaügyi Felügyelőség határoz a kollektív szerződéses lelett, s vállalja az árindex megállapítását, az üzemek és

műhelyek szociális berendezésének ellenőrzését, valamint a munkabérekre és munkafeltételekre vonatkozó statisztikai munkát. A tervezet kimondja még, hogy munkaügyekben a bírói jogsegélyadás, a bírósági beadvány és a bírósági eljárás teljesen ingyenes és bélyegmentes legyen.

Az Időközi Bizottság felhívta a Szakszervezeti Tanácsot, hogy döntson abban az elvi kérdésben, vajjon a Munkakamara hatáskörébe csak Kolozs megyére terjedjen-e ki, vagy egész Északerdélyre, amint az a multiban volt?

SZABAD SZÓ

Vigyázat! Gyógyszerdrágítást!

Az elmúlt napokban édesanyám megbetegedett. Orvost hívtam és az orvos Sulfurin nevű gyógyszerrel rendelt. Ementem a szabadságérti Orientgyógyszertárba és ott tíz tablettáért 100 pengőt fizettem. Nagyon drágának találtam, de sürgős volt, hát megvettem.

Másnap az orvos rendelésére megint meg kellett vegyem. Ementem a Hincz-gyógyszertárba és ott ugyanazért a tíz tablettáért husz pengőt fizeltem. Visszamentem az Orientgyógyszertárba és kértem, hogy adják vissza a pénzt, mert nyolcvan pengővel többet számítottak fel. Erre a tulajdonos nem volt hajlandó.

Megmondtam, hogy ha nem adják vissza a pénzt, akkor elmegyek a Világosság szerkesztőségébe vagy a néprendőrségre és elmondom az esetet. Kiabálni kezdett és azt mondta, hogy mind mehetek, mert neki van a rendőrségen egy jóbarátja, valami doktor, nem emlékszem a nevére, az majd ellátja az én bajomat!

A vita során még azt is mondta, hogy ha megdöglik a nép, ő akkor se fog többet senkinek sem adni ebből a gyógyszerből!

Mit szólnak az ilyen esethez hatóságaink?

Nagy Ferenc ifj. munkás

KI TUD RÓLUK?

TUROS GÉZA honvédőrl, aki a gépkocsizó vonatozástálynál szolgált. Novemberben Miskolcon volt, legutóbb szeptember 28-án adott életjelt magáról Volucenből. Az értesítést édesanyjának és feleségének Farkas-utca 8 alá küldjék.

BUDAI MIKLÓS szakaszvezetőrl, 23-as határvadász 9425 tábori postaszámmal. Legutóbb Szatmárnémetiben volt.

BUDAI ISTVÁN honvédőrl L-281 tábori postaszám alatt. Az értesítést Papp Józsefnének Kolozsvár, Pap-utca 79 sz. alá küldjék.

MENTES JÓZSEFRÖL, aki a 9. utász-századhoz Szatmárnémetibe vonult be. Tábori postaszáma L-216 volt. Az értesítést Pali bácsinak a Savoy-kávéházba küldjék.

FÜLÖP SÁNDOR honvédőrl, aki a szamosfalvi 103-ös légvédelmi pótkeretszázadnál volt és FÜLÖP LAJOSRÖL, aki a 22. honvédőrl 2 századánál Besztercén volt, tábori postaszáma L-927. Az értesítést édesanyjának Pata-utca 106 alá küldjék.

GASPAR JENORÖL, aki mint repülőgép-tényleges katoná volt a felsőbányai repülőosztagnál. Az értesítést küldjék szüleiknek, Kolozsvár, Ecetgyár-u. 1.

Mindazok, akiknek hozzátartozójuk a 109-es gépkocsizó szeroszlopnál teljesített szolgálatot és tábori postaszáma „Sz. Z. 457” jelzésű volt, hozzátartozójuk hollétére nézve felvilágosítást kaphatnak Fischer Albertől, a Szakszervezeti Tanács Deák Ferenc-u. 9. szám alatt levő, 15 számú irodájában é héten minden reggel 8-tól 9 óráig.

Giánoz és veszélytelen gázakkal írt DEÁK mérnök Kolozsvár, Malinovszky-tér 1. sz. (volt Hitler-tér). Félelemlet.

Földészek, diákok, tanítók sietnek a hazatérő hadifoglyok és menekültek segítségére

Látogatás a Hazatérők Otthonában, ahol a Magyar Népi Szövetség női fogadják a fasiszta politika áldozatait

KOLOZSVÁR, március 1. A Magyar Népi Szövetség, mint ismeretes, otthont nyitott a Horea-uton a hazatérők számára. A Hazatérők Otthonában egyre több sorsüldözött vándor talál meleg otthonra és testvéri segítségre. Van köztük elhurcolt székely, a fasiszmus igájából elszabadult román munkaszolgálatos, alföldi magyar, sőt szerbekkel, kárpátaljai ukránokkal is találkozunk.

Mindjárt az otthon kapujában furcsa, megkínzott, rongyos csapattal akadunk össze. Most kapták irásaikat az irodából és már indulnak is egy csoportban az állomás felé, s mint ahogy mondják: „Hazáig nincs megállás!” Két-három napig megpihentek, egy kicsit feltáplálták magukat, egyik-másik még fehérműt is kapott, a lehetőségek szerint megölték, szóval gyűjtöttek egy kis erőt a további vándorlásra. A betegek is kellő gyógykezelésben részesültek, a sebesülteken friss kötéseket látunk, így ők is tovább bírják az utat.

Az egyik sápadtarcu, fiatal legényt megkérdezzük, — milyen irányba mennek?

— Mi egy páran felvidékiek vagyunk — válaszolja szomorú hangon — de vannak köztünk alföldiek és délvideki szerb fiúk is.

— Van valami a tarisnyában?

— Igen, az otthonban olyan kedvesek voltak, egy kiló kenyéret, kolbászt és hagymát pakkoltak nekünk az utra. Elég ez nekünk három napig is. Aki így jár, mint mi, az megtanulja az ügyes beosztást!

Beljebb az udvaron megható búcsuzkodást látunk. Két miskolci diák és az otthonban szolgálatot teljesítő kolozsvári joghallgató megölelik egymást, könnyes szemekkel válnak el.

— Szóra sem érdemes — mondja a mi lelkes diákunk. — Ezután még sokkal többet fogunk dolgozni valamennyietekért!

Ötvenen Magyarországra, harmincan a Székelyföldre...

Bent az irodában tudjuk csak meg, hogy ma közel 50 hazatérő hagyta el az otthont. Nyolcvan jöttek, de harminc a Székelyföld felé tart és csak három nap múlva lesz vonatjuk. Az otthon egy percre sem ürül meg, mostanában napról-napra mind többen jönnek.

— Mi lesz, ha nem várt százas csoportok fognak érkezni az otthonba? — kérdezzük Balogné Máthé Rebekát, a Magyar Népi Szövetség női tagozatának megbízottját, aki a Hazatérők Otthonának ügyeit nőtársaival együtt lelkesen intézi.

— Az Otthon felkészült a hazatérők tömeges befogadására is — válaszolja. — Féradhatatlanul törekszünk arra, hogy a szervezésben résztvevők taborát kibővítsük. A Népvédelmi Egyesület bekapcsolódása a munkánkba például igen biztató jel.

Elmondja Balogné, hogy Kaczián Ferencné a Népvédelmi Egyesületről reggeltől estig együtt dolgozik a MNSz női tagozatával az adminisztrációban. Dicsérettel emlékezik meg Kiss Mihálynéről is, aki a Hazatérők Otthonának a konyháját vezeti. De szükség van újabb munkásokra és vezetőkre is. Sürgős szüksége van az otthonnak gyógyszerekre, nemkülönben írógépre az irodai munka megkönnyítése érdekében.

— Az orvostanhallgatókhoz intézett felhívásnak volt-e megfelelő eredménye? — kérdezzük.

— Orvostanhallgatóink valóban átértékelték a felhívás jelentőségét — hangzik a válasz. Lelekesen és nagy éberséggel dolgoznak. Felváltva végzik a szolgálatot és ha szükséges, a beteget kórházba utalják be.

Elismerő szavakat hallunk a joghallgatókról is, akik szintén orosz-lánrészt vállalnak az otthon fenntartásában. A favágástól, a fahordástól és a szalmahordástól kezdve a szervező és irodai munkáig mindent elvégeznek és igazán nem szégyenlik az áldozatos munkát. Most csak azért szünetelnek, mert — vizsgálunk az egyetemen.

Megtudjuk, hogy lelkesen kapcsolódtak be a szervező munkába a tanítók és tanítónők is. Két tanítónő felváltva egész nap kint van az ál-

lomáson és várja az érkezőket, akiket fürdés és fertőtlenítés után az Otthonba vezetnek.

— Van-e megfelelő alap a Hazatérők Otthona fenntartására?

— A pénzügyi jelentős és van megfelelő élelmiszerkészlet is — mondja Balogné. — De szükségünk volna husra, vajra, tojásra és zsirra nagyobb mennyiségben, noha a betegeknek és a gyermekeknek ezekből a cikkekből is tudunk juttatni valamit.

A föld népe lisztet ajándékos a pék ingyen söt kenyeret

Arra a kérdésünkre, hogy támogatják-e az östermelők is az otthont, megtudjuk, hogy különösen a hóstali földészek mutattak példát. Már az első napokban szekérszámba hozták élelmet. Az Irizs-telepi földészek legutóbb hat mázsa élelmiszert juttattak. Ebből a csoportból külön ki kell emelnünk, hogy egy halgyermekes anya 200 pengőt meghaladó adományt juttatott el a hazatérőkhöz!

— A sötőiparosok elősegítik-e az akciót?

— A sötőiparosok szakszervezete harminc kiló kenyérré való lisztet ad minden héten, amit Prezenszky Samu pék ingyen söt meg. Az otthon közelében levő pékek sajnos, eddig nem voltak hajlandók vállalni a szociális segítséget.

Az egyházak támogatása felől érdeklődünk. Megtudjuk, hogy a Református Nőszövetség 500 pengőt, hat szalmazsákot, párnákat és más apróbb tárgyakat küldött. A katolikus egyház két szekér fát adott. Megörökített érdemel a magyar leánygimnázium gyűjtése, a Marianum növendékeinek sok-sok „lizóras” és „uzsonna”-csomagja, valamint a MNSz asszonyainak és leányainak gyűjtése

is, de köszönet jár minden egyes lakos adományáért is.

Megmozdultak a falvak is. Elsőnek Méra község hozta be 9 zsák élelmiszert kitevő segítségét. Mákófalva ugyancsak nagymennyiségű élelmiszert juttatott a hazatérőknek a MNSz-en keresztül.

Meleg érzésekkel hagyjuk el az otthon épületét. Mennyi fáradt és hányt-velett ember gondol majd szeretettel Kolozsvár és környéke lakosságára és úgy érezzük, hogy ez elég biztatás arra, hogy az emberek nyitva tartásuk ezután is szívüket szenvedő testvéreik felé.

A leggazdagabb emberek azonban még nem tették meg kötelességüket. Nem esett meg a szívük. A szegényeket ugylátszik ezután is csak a szegények fogják megsegíteni. Pedig a gazdagoknak ugyancsak sok förlészenivalójuk volna a tömegekkel szemben. Az ő kezükbe volt letéve a népek sorsa a múltban és ők, elsősorban ők az okai annak is, hogy most a világ minden tájáról rongyosan és éhesen kénytelen hazavergődni a fasiszták háborújának annyi áldozata.

Balázs Péter

Faliújság

Néhány nappal ezelőtt a kolozsvári gyárak, üzemek, iskolák és hivatalok legalkalmasabb helyén megjelent a Józsa Béla-Athenaeum faliújsága.

Ezt a nálunk felé még kissé szokatlan sajtóterméket, amint tudjuk, maga a szovjet munkásszellem termelte ki: bárki megírhatta benne, jobban mondvá ráírhatta mindazt, ami a szívén fekszik... A faliújság nem „felülről” irányított szócsoport, hanem egyszerűen panaszfal, az egész közösség véleményeinek, sérelmeinek szabad felvevőhelye.

A kolozsvári faliújság szerkesztőinek munkája ma még inkább a kezdet nehézségeinek áthidalását, a lendület megadását szolgálja, az anyag összerakását — a faliújság különben, hiszen azért faliújság, magától szerkesztődik. Aki ezt a törvényszerűséget nem értené meg, úgy járna, mint Nagy István novellájának egyik szenvedő hőse, Köves ur, a faliújság-szerkesztő intellektuál, aki kiaggatott ábrátval, felvilágosítás helyett, éppen az ellenkező célt érte el...

A hatalmas fehér ivapapíron Politika, Kultura, Ifjuság és Magunkról című rovat kap bőséges teret, azonkívül több szovjetunióbeli fénykép s időszerű politikai gunyrajz, egészít ki az írott anyagot. Ilyen eszközökkel szolgálja a nagy célt: hogy mind szélesebb tömegeket neveljen önállóságra és harcos demokrata kulturát adjon az új emberiségnek.

Tessék megkóstolni a vasutasgyermek zöldséglevését!

Válasz egy újságcikkre

KOLOZSVÁR, március 1. Az „Erdély” február 19-iki számában cikk jelent meg „Társasbédén az egykori ezüsttűkrös kávéházban” címmel. A cikk írója elvitte az olvasót a sokat emlegetett régi, letűnt világból, a volt ezüsttűkrös Vargakávéházból a ma új világába, hangos, vidám gyermekes csoport közé, a vasutasok napközi otthonába. Előbb méltatta a cikk azt a munkát, amit végzünk, de befejezésül azt a vádat

emelte, hogy a zöldséglevésünk sírlány.

Az „Erdély” részéről elhangzott vád azért fáj nekünk, mert igazságtalan. A zöldség leves vagy főzelék formájában gyakran szerepel étlapunkon, főleg azért, mert azt a tápértéket, amelyre a kicsiknek szükségük van, egyetlen más rendelkezésünkre álló élelmiszerben sem találhatjuk meg olyan mértékben, mint a zöldségben. Mi nem vonjuk el a

levesből vagy főzelékből sem a zsírt, sem a rántást.

Bizonyítékképpen leírom annak a zöldséglevésnek a hozzávalóját, amelyet az „Erdély” cikkírója kifogásolt. Tizenegy kiló borjucson, 35 kiló murok, 15 kiló kalarábé, 10 kiló petrezselyem, 2 kiló celler, 2 kiló hagyma, 10 kiló burgonya, 1 kiló só, 80 deka zsir és másfél kiló liszt rántásnak. Néha galuskát vagy hántott buzát főzünk bele. És hogy ez a mennyiség az utolsó grammig az üstbe kerül, azt biztosítja az áldozatrakész vasutasasszonyoknak a lelkiismeretessége, akik pihenésükről, nyugalmukról lemondva, minden ellenszolgáltatás nélkül dolgoznak a közért.

Kérdjük a többi napközi otthon vezetőjét és azokat az anyákat, akik értenek a főzéshez, hogy ennyi mennyiségből kétszáz személy részére gondosan elkészített zöldséglevés silánynak nevezhető-e?

Nem haragszunk a cikkíróra és hogy szívesen fogadjuk a kritikát, bizonyítja az, hogy meghívjuk egy tányér zöldséglevésre. Csak arra kérjük, máskor legyen tárgyilagos, mert az, mint újságírónak legfőbb kötelessége mind önmagával, mind lapjával és a nagyközönséggel szemben is.

A vasutasok gyermekotthonának női bizottsága nevében:

Domokosné

Március 8

a nők harci napja a fasiszmus ellen

1915 március 8-án Bazelben több nyugati állam női kiküldöttjei Zetkin Klára vezetésével háborúellenes kongresszusra gyűltek össze. Akkor már a világháború 8 hónapja dúlt Európán. E feldúlt Európa öntudatosan politizáló asszonyai ráeszméltek, hogy hazugságnak bizonyult a háborút kirobbantató uszítóknak az az állítása, hogy a háború pár hónap alatt befejeződik.

Több napig tartó kongresszuson a nők tiltakozásukat fejezték ki férjeik és apáik céltalan háborubakényszerítése ellen. Felháborodva eszméltek rá, hogy a reakciók háborúja a dolgozó tömegek neház sorsát egyáltalán nem enyhíti, ellenkezőleg: otthon hagyott családjukat még nagyobb nyomorba dönti s rövid 8 hónap alatt milliókat tett özvegyé és árvává.

Bár a gyülesező nők tiltakozó szava semleges ország területén hangozott el, visszhangja eljutott azért a háborúzó országok asszonyaihoz is s nem egy háborúellenes női megmozdulásának vált az elindítójává. Március 8-át a Bazelben gyülesező nők nemzetközi nőnapnak kiáltották ki. Ezt követően azokban az országokban, ahol az első világháború után a munkásmozgalom szabadabban bontakozott ki, mint nálunk Erdélyben, március 8-ról, mint a nők nemzetközi harci napjáról, nagy háborúellenes megmozdulások keretében emlékeztek meg.

Erdély öntudatos női, akik az elnyomatások miatt a múltban alig beszélhettek március 8 jelentőségéről, most — hála a felszabadító Vörös Hadseregnek — szintén megmozdulhatnak a harci napon. Megvizsgálhatjuk, hogy a felszabadulás öt hónapja alatt mit tettünk a Vörös Hadsereg megsegítése érdekében, hogyan támogattuk a fasiszmus ellen viselt s valóban békét hozó szabadságharcot. Mert ha a fasiszmust mielőbb sikerül végleg levernünk és ennek érdekében minden erőnkkel támogatjuk a háborút a németek ellen, a győzelemkor elmondhatjuk: azért harcoltunk, hogy soha többé háború ne lehessen!

Tudjuk, minden anya, minden feleség és minden nő ezt akarja. Csatlakozzék tehát minden nő mozgalmunkhoz s minden férfi segítsen a nőknek, hogy kivessék részüket a fasiszmus ellen viselt harcából.

Fischer Albertné

